

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Августина Волошина

НАУКОВИЙ ВІСНИК

КАРПАТСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені Августина Волошина

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 2, 2020

Ужгород – 2020

Людмила Димитрова, Володимир Михайлов. Людський потенціал як узагальнююча характеристика українського суспільства.....	198
Валентина Жуковська. Проблеми впливу країн на забруднення навколишнього середовища	200
Вікторія Бойко, Людмила Бойко. Вплив глобалізаційних ризиків на міжнародний туризм	202
Оксана Святюк. Зміна конкурентних переваг економіки України	205

» РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Едуард Довбиш. Рекомендаційна система створення брендбуку установи	207
Олександр Петренко. Алгоритми процедурної генерації побудови геометричних об'єктів у UNITY 3D	209

» РЕЦЕНЗІЇ та ВІДГУКИ

Василь Міщанин. Карпатська Україна з погляду Романа Офіцинського (Рецензія на монографію Романа Офіцинського <i>«Карпатська Україна: Історичні есе»</i> / Національна спілка краєзнавців України; Карпатський університет імені Августина Волошина. Ужгород: ТИМРАНИ, 2020. 288 с.)	212
Наталія Калашник. Актуалізація громадської організації як суб'єкту публічно-управлінських відносин (Рецензія на монографію Маріана Токаря <i>«Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.»</i>)	215
Наші автори	217
Вимоги до оформлення матеріалів	222

У процесі контролю забруднення і за- відповідальності бізнесу у напрямі зменшен- побігання шкідливих викидів (належної ня і попередження викидів в реальному утилізації усіх видів відходів) важлива про- вимірі, хоча б за тими показниками, що зора оцінка і моніторинг показників. Виходя- сформульовані у Цілях сталого розвитку та чи з вище зазначеного, доцільним є – забез- нормативних актах України. печення економічної активізації екологічної

Джерела:

1. Жуковська В. М. Соціальний розвиток організації: потенціал, управління, інновації: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 360 с.
2. Рейтинг стран по уровню загрязнения окружающей среды URL: <https://nonews.co/directory/lists/countries/pollution-rating> (дата звернення – 01.08. 2020).
3. Качество воздуха в мире URL: <https://www.iqair.com/ru/world-most-polluted-cities> (дата звернення – 01.11.2020).
4. Pollution Index by Country 2020. URL: https://www.numbeo.com/pollution/rankings_by_country.jsp?title=2020-mid
5. Pollution Index by Country 2019. URL: https://www.numbeo.com/pollution/rankings_by_country.jsp?title=2019-mid

УДК 339.9:338

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

**Вікторія БОЙКО,
Людмила БОЙКО**

Міжнародний туризм, як частина процесу глобального розвитку та інтеграції, став одним із впливових чинників від яких залежить зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках, покращення добробуту населення. На даний час у сфері туризму зайнято понад 250 млн. чоловік, тобто кожен дванадцятий працівник у світі. На його частку припадає 7% загально-го обсягу інвестицій, 11% світових споживчих витрат, 5% всіх податкових надходжень і третина світової торгівлі послугами.

Розвиток міжнародного ринку послуг є проявом глобалізації, він охоплює важливий сектор світової економіки. У рості глобальної економіки туризм досяг десятої частини зростання.

В останні роки галузь називали її глобальним рушієм, тому що вона розвивалась набагато швидше, ніж світова економіка в цілому. Практика показує, що сфера послуг є однією з найважливіших та швидкозростаючих компонентів світової економіки. Нині кожен шостий мешканець планети принаймні раз на рік виїжджає за кордон. Таким чином, із 7,5

мільярдів населення подорожують 1 мільярд 230 тисяч – кількість мандрівників майже дорівнює населенню Китаю. А у 2050-му році, за прогнозами UNWTO, подорожувати-ме вже кожен четвертий [1].

Туристична індустрія – це складний економічний механізм, вклад у світовий ВВП становить близько 10%. Для порівняння: на сільське господарство припадає 4 відсотки світового ВВП, тоді як на промисловість припадає трохи більше 30 відсотків. Туристи приносять в країну гроші та залучають інвесторів. Це також робочі місця. Сьогодні

майже кожен десятий житель планети займається туристичним бізнесом. Сюди входять готелі, таксі, музеї, екскурсії тощо [2].

UNWTO провела дослідження впливу туризму на світову економіку у 185 країнах світу та дійшла до висновку, що туризм і суміжні з ним галузі у 2017 р. створили 10,4% світового ВВП або 8,3 трильйони доларів. Економіка багатьох країн суттєво залежить від туризму, внесок якого у валовий національний дохід може складати до 80%, а надходження від іноземного туризму є основним джерелом отримання валюти (табл.1).

Таблиця 1. Загальний вклад галузі туризму у ВВП країни (млрд.дол.США)

Країна	Роки					Вклад галузі туризму у ВВП за 2018 р., %
	2014	2015	2016	2017	2018	
США	1348,2	1408,0	1438,5	1540,6	1595,1	7,8
Китай	1052,1	1150,6	1229,3	1351,4	1509,4	11,3
Японія	316,0	308,8	352,2	349,1	367,7	7,4
Німеччина	331,6	292,3	299,7	321,4	344,8	8,7
Великобританія	300,8	299,6	279,2	288,9	310,9	11,0
Італія	261,9	233,5	237,7	253,4	274,9	12,6
Франція	270,3	232,0	229,6	242,2	265,8	9,6
Індія	183,8	193,3	207,0	233,3	247,3	9,1
Іспанія	195,1	168,4	175,4	192,3	211,0	14,8
Мексика	213,1	201,0	184,8	198,4	209,4	17,1
Україна	7,4	4,9	5,1	6,3	6,8	5,2

Джерело: Розроблено авторами на основі Світового Атласу Даних [8]

У грошовому виразі найбільший вклад галузі туризму у ВВП країни відмічено у США та Китаї, у відсотковому відношенні це складає 7,8% і 11,3% відповідно. Мексика входить у десятку самих відвідуваних країн світу. Туризм забезпечує 17,1% валового внут-

рішнього продукту і є одним із основних джерел валютних надходжень для країни. Найбільш залежними від грошей туристів є невеликі острівні держави з екзотичною природою. Так, туристична індустрія Макау, Сейшельських островів, Мальдіви заробляє

від 66% до 72% загального ВВП країни. Частка загального внеску туризму у ВВП України у 2018 р. склала 5,2%, що свідчить про низьку ефективність туристичної сфери та низький рівень використання туристичних ресурсів.

Понад 300 мільйонів туристів на рік – мешканці Азії. Це 25% туристичного потоку, зокрема, завдяки Китаю. Цікаво, що саме китайці витрачають на подорожі найбільше за всіх - 261 мільярд доларів на рік. Це втричі більше, ніж ВВП України.

Пандемія коронавірусу COVID-19 - це найбільше випробування, з яким зіткнувся світ після Другої світової війни. У UNWTO зростання туристичного потоку на 2020 р. передбачалось від 3% до 4%. Очікувалось, що великі спортивні події, включаючи Олімпійські ігри в Токіо, і культурні події, такі як ЕКСПО-2020 в Дубаї, зроблять позитивний вплив на туристичний сектор.

Але на сьогодні по прогнозам організації через пандемію COVID-19 кількість міжнародних туристів скоротиться на 20–30% у порівнянні з показниками 2019 р. і це коштуватиме галузі 5–7 років розвитку. [3].

Після закриття кордонів поштовх до розвитку отримав «зелений туризм», садиби у віддалених селах та курортах. Але вибагливість туристів до сучасного інфраструктурного облаштування, спектру послуг та сервісу, навіть у сільській місцевості, з кожним роком зростають, тому власникам садиб варто невпинно розвивати та удосконалювати свій бізнес відповідно до вимог сьогодення, підвищувати свій професійний рівень та персоналу [4-6].

В усьому світі туризм є частиною сучасного життя. Можливість відновлення географії подорожей [7] безпосередньо пов'язана з подальшою економічною кризою та нашою здатністю компенсувати збитки, які країни втратили на туристичному ринку за попередні роки. Попереду світ усе ще чекають серйозні проблеми, починаючи з невизначеної тривалості періоду пандемії та завершуючи обмеженнями на пересування, і все це в контексті глобальної економічної рецесії. Країни в усьому світі впроваджують широкий ряд заходів для мінімізації наслідків пандемії COVID-19 і стимулювання відновлення туристичного сектора.

Джерела:

1. UNWTO. Available online: URL: <https://www.unwto.org/ru>.
2. Грановська В. Г., Бойко В. О. Функціонування екоготелів в Україні як чинник активізації підприємницької діяльності. Економіка АПК. 2020. № 3. С. 57 – 65. URL: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202003057>
3. Коронавірус коштуватиме туризму до семи років зростання – UNWTO. Available online: URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2908241-koronavirus-kostuvatime-turizmu-do-7-rokiv-zrostanna-unwto.html>
4. Boiko, V. O. (2020). Green tourism as a perspective direction for rural entrepreneurship development, pp. 1-18. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-189-6/1-18> Available online: URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/97/1118/2509-1>.
5. Romanenko, Y. O., Boiko, V. O., Shevchuk, S. M., Barabanova, V. V., & Karpinska, N. V. (2020). Rural development by stimulating agro-tourism activities. *International Journal of Management*, 11(4), 605-613. DOI:10.34218/IJM.11.4.2020.058.
6. Boiko, V. (2016). Algorithm of developing competitive strategies and the trends of realizing them for agricultural enterprises. *ScienceRise*. Т. 2, № 1 (19), 30 – 34. DOI: 10.15587/2313-8416.2016.60349.

7. Завідна Л. Д., Жир Д.В. Потенціал розвитку регіонального туризму України. IV International Scientific-practical Conference Integration of Business Structures: Strategies and Technologies: Conference Proceedings, February 21th, 2020. Tbilisi, Georgia: Baltija Publishing. 128 pages. С 9–13.
8. Світовий Атлас Даних. URL: <https://knoema.ru/atlas/topics/Туризм>.

УДК 330(477)

ЗМІНА КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Оксана СВАТЮК

Функціонування ринкових відносин передбачає створення рівних можливостей, а також їх конкуренцію. Конкуренція виступає змаганнями суб'єктів господарювання за умови, коли їхні самостійні дії обмежують можливості впливати на загальні умови реалізації товарів або послуг на ринку, що і стимулює виробництво тих товарів, яких потребує споживач.

Кожне підприємство має об'єктивне егоїстичне прагнення – перейти від досконалої конкуренції до монополії на ринку. При цьому на етапі свого зародження підприємство вказує на необхідність досконалої конкуренції. Однак з часом намагається стати олігопольним, а потім монопольним. Оскільки проблема зводиться до забезпечення найвигідніших умов виробництва та збуту товарів, то метою конкурентної боротьби для кожного суб'єкта є отримання монопольного становища на ринку.

Для досягнення цілей можуть використовуватися різні засоби, як коректні так і нелегальні. На стан конкуренції в Україні впливає глобалізація ринків та економічна криза, що спричинена Covid-19. Також специфіка суспільно-економічних відносин продовжує поєднувати у собі як елементи ринку, так і колишньої централізованої економіки СНД.

Економічна конкуренція є одним із регуляторів пропорцій суспільного виробництва, що стимулює його ефективність, є фактором утворення середньої норми прибутку, формування ринкової вартості товару, диференціації товаровиробників за доходами, реалізації їх матеріального інтересу. Пропозиція товару чи послуги формується кожною конкретною організацією під впливом попиту споживачів і конкурентного тиску інших суб'єктів ринкового господарювання.

У підприємницькій практиці суперництво розгортається між виробниками за ринок збуту товарів, завоювання певного сегмента ринку. Ідеальне становище на ринку – це коли продавці рекламують і продають свої товари так, щоб споживач мав змогу об'єктивно їх оцінити. На жаль, це не завжди так. Часто продавці надають споживачам не об'єктивну інформацію про свої товари або товари своїх конкурентів. Іноді вони намагаються видати свої товари за ті, що виробляються іншими відомими торговими марками та мають кращу репутацію.

Економічна конкуренція є одним із регуляторів пропозицій суспільного виробництва, що стимулює його ефективність, є фактором утворення середньої норми прибутку, формування ринкової вартості товару, диферен-